

Yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen

Opiskelija toimii osana suomalaista yhteiskuntaa.

Opiskelija

- Tyydyttävä 1
- noudattaa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteita
  - tuntee kansalaisen perusoikeuksia ja velvollisuuksia
  - selvittää joitain yhteiskunnallisen vaikuttamisen tapoja ja toimii aktiivisena kansalaisena

Tyydyttävä 2

- Hyvä 3
- noudattaa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteita
  - tuntee kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet
  - tuntee erilaisia yhteiskunnallisen vaikuttamisen tapoja ja toimii aktiivisena kansalaisena

Hyvä 4

- Kiitettävä 5
- toimii tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteita noudattaen ja edistäen
  - tuntee hyvin kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet
  - tuntee monipuolisesti erilaisia yhteiskunnallisen vaikuttamisen tapoja ja toimii aktiivisena kansalaisena.

Opiskelija toimii yhteiskunnan palveluiden käyttäjänä ja kuluttajana.

Opiskelija

- Tyydyttävä 1
- käyttää tarvitsemiaan yhteiskunnallisia palveluja
  - toimii vastuullisesti tiedostaen oikeutensa ja velvollisuutensa kuluttajana
  - hankkii tarvitsemaansa tietoa kuluttaja-asioissa osittain ohjattuna

Tyydyttävä 2

- Hyvä 3
- käyttää tarvitsemiaan yhteiskunnallisia palveluja tarkoituksenmukaisesti
  - toimii vastuullisesti tiedostaen oikeutensa ja velvollisuutensa kuluttajana
  - hankkii tarvitsemaansa tietoa kuluttaja-asioissa

Hyvä 4

- Kiitettävä 5
- toimii tiedostavana yhteiskunnallisten palveluiden käyttäjänä
  - toimii vastuullisesti tiedostaen hyvin oikeutensa ja velvollisuutensa kuluttajana

- hankkii aktiivisesti tarvitsemaansa tietoa kuluttaja-asioissa.

Opiskelija suunnittelee omaa talouttaan ja arvioi siihen liittyviä riskejä.

Opiskelija

Tyydyttävä 1

- tunnistaa yhteiskuntaan ja omaan taloudelliseen tilanteeseensa keskeisesti vaikuttavia tekijöitä
- seuraa tulojaan ja menojaan
- suunnittelee hankintoja ja vertailee erilaisia rahoitusvaihtoehtoja
- asettaa henkilökohtaisia taloudellisia tavoitteita
- ennakoi talouttaan erilaisissa elämäntilanteissa

Tyydyttävä 2

Hyvä 3

- arvioi omaan taloudelliseen tilanteeseensa keskeisesti vaikuttavia tekijöitä
- seuraa tulojaan ja menojaan suunnitelmallisesti
- suunnittelee hankintoja ja vertailee erilaisia rahoitusvaihtoehtoja
- asettaa henkilökohtaisia taloudellisia tavoitteita sekä seuraa niiden toteutumista
- ennakoi talouttaan erilaisissa elämäntilanteissa tunnistuen eri tilanteiden riskitekijöitä

Hyvä 4

Kiitettävä 5

- arvioi ja ennakoi omaan taloudelliseen tilanteeseensa vaikuttavia tekijöitä
- seuraa tulojaan ja menojaan suunnitelmallisesti ja järjestelmällisesti
- suunnittelee hankintoja ja vertailee erilaisia rahoitusvaihtoehtoja järjestelmällisesti ja monipuolisesti
- asettaa henkilökohtaisia taloudellisia tavoitteita, seuraa niiden toteutumista ja tarvittaessa tarkentaa tavoitteitaan
- ennakoi talouttaan erilaisissa elämäntilanteissa, toimii suunnitelmallisesti tavoitteiden saavuttamiseksi ja ottaa huomioon eri tilanteiden riskitekijöitä.